

اورنبورغ
وباشقه شهرلرگه
بلا تفریق
سنه لك بهاسی ۴ صوم تین
يارم سنه لگی ۲
اوچ آیلغی ۱
بر آیلغی ۵
چیت مملکتلرگه
سنه لك بهاسی ۶ صوم
يارم سنه لگی ۳
اورنبورغ ژورنال
«دين و معیشت»
نیلیفون نومر ۲۸۶
بره ملام ۱۲ تین.

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبیع وصلوات ومساجد يذكر فیها اسم الله
كثیرا ولینصرن الله من یمصره ان الله لقوی عزیز.
زمان تا عسیسی ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه

دیگر معیشت

دوامی ۹ نچی سنه

هفته ده بر دفعه یلغه ایلی نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنال در.

یبارلگان یازولاری
اوز تار تورگه اداره
اختیارلیدر. باصلهغان
یازولر کیرو قایتارلاماز.
مارقه سز خطلر قیون
ایدلمی آدرس آلاماشتروغ.
۲۱ تین آلنور.
آدر یسنی آچق
یازولری اوتنله
آدر یسنز مقاله ار
درج ایدلاماز.
بره ملام ۱۲ تین

اورنبورغ وباشقه برده اولان شا کر دلرگه بلا تفریق یلغه ۳ صوم یارطی یلغه ۱ صوم ۵ تین.

«مشایعه»

الشیخ محمد مراد المکی جناب لرینک «مشایعه حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشیطان» نام رساله سنی ننگ
۳۲۱ نچی جزئلری باصلوب چقدی.
رساله موسی بیگی طرفندن میدانه قویلغان
تاریخ ادیان مسئله سنی ورحمت الهیه عمومیتی نظریه
لرینه ردیه اولو املیله تالیف ایدلوب هرکم آشکارلق
صورتده یازلغان. معلوم مسئله لر برلن اعتقادی چوالغان
واو مسئله ده حقیقت نهدن عبارت ایدکنی آشلاوده
کوئلی ترده اولان تورکی طانیغان کشیلره بورساله فی
بورنسخه او یلرنده توتو لازمدر.
بهالری هر جزئی ۱۵ شهرة پوچته ایله ۱۷ شهرة.

آراقی حقنده

هلاکت که قارشی. (برنچی آدم)
(خمر حرام بولماس بورون عربلر ننگ عالی وصحابه لر پیغمبر
مزننگ ایسرکلره قیلورغه قوشقان معامله سنی، خمر اچوچی ننگ عبادة
وتوبه سنی، حلال دیب اچوچی گه مترتب بولغان حکم شرعی،
مسامانلر آراسنده خمر ساتو، آراقی ایلان فایدالنو، آراقی ساتوچی غه
حضرت عمر ننگ ایتمکان سوزی، اچکوچینگ قیامتده غنی عالی، حضرت
عثمان ننگ آراقی حقنده سویله گان خطبه سنی، اچوچی مسلمان لر ننگ عالی
عایله و خاتونلری، ایسرک ننگ طلاق قچقرووی و آقا تکلیف ایدلگان
شرعی حکملر، خمر اچوچی گه صحابه لر ننگ قز بیرماولری ایسرک ننگ
کفر سوز لرینه شریعت نظری اچوچس ننگ ۱۰ تورلی بلا بلن مبتلا بولولری،
مدنی تلی خلق آراسنده اچوچی لره قیلنغان معامله لر و آنلر ننگ شاهدق
قیله آلاولری وغیرلر...) بهاسی ۷ پوچته ایلن ۹ ة

ایکچی مرتبه ا کمال ایتوبن باصلدی

فهرست

مسئله
کفارة لزومی حقنده
هم ایکی مسئله حل...
ملیت بتو
تورلی خبرلر..
خارجی خبرلر،
اورنبورغ خبرلری

مغفورگه اوچ طرفه. ايکي اش آرباسي ايکي صابان
بر او طون چانه تيمري هم ايکي قابق چانه تيمري
اوچ قامط ايکيسي قايش. عبدالغفورگه اوچ آربا
اوچ او طون چانا تيمري ينه ايکي قابق چانا تيمري
بر کوشاواي چانا تيمري بش طرفه اوچ صابان برسي
ياکي. دورت قامط قايش. مونه مينم وصيت نامه
شول. اوشبولر نك در سنلکينه بن فلان فلان اوغلي
بن خضورنده بواغان شاهدر اول: فلان فلان اوغلي
۲ نچي شاهد توگان توگان اوغلي اوچونچي شاهد
دخي فلان فلان اوغلي بن خضورنده اوتن-ولري
بوينچه يازدم فلان فلان اوغلي.

ايندي اشبو وصيت نامه وصيت بولمي؟

۲ نچي سوال اوشبو وصيتني اينوچي حاضرنده
سلامت. ايندي كيلوب شوشي وصيتني بوزدرمانچي
بولوب پوري ديلر. هم اوزينك وصيتن طانا. ايندي
بوکشي اوزينك شول قدر شاهدلر حضورنده اينتکان
وصيتن شرعا بوزه آلامی؟

۳ نچي سوال شول کيسه نك بالاسي وجود که
كيلوب شوکا اسم فوشدرمانق بولوب مهله امامني
چافرغان مذکور بالاغه عبد الفاوايد ديب اسم فوش
ديگان. امام محمد فاوايد ديب فوشارغه کرک ديسه ده
رضا بولماينچه عبد الفاوايد فوشدرغان. بواسم لرنك
قايسوي درست و تپوشلي بولادر؟

I

مشتريلر مژدن بر اونك بك ياقن دوستي طرفندن
سو اللر.

۱ نچي سوال يونس قريه سنده بر آدم اوز محلله -
سينك امامندن وصيت نامه يازدروب قول قريغان
وصيت يازوچر امام هم باشقه شاهدلر ده قول قويغا -
نلر، وصيت نك کراکلي جيري شونندن عبارت: بن
اوقا غوبيرناسي زالاناوست اوبازي الوغ فوشچي
ؤولصي يونس قريه سينك باشقورد فلان فلان اوغلي
عقلم صحيح و بدنم سلامت وقتنه وصيت ايتنه من اول
عبد الغفورگه ياکي اوي ساکوزنه (?) هم مال
اوي هم آلحق تيمور آربه ياکي صاور هم ماشينا
وينکسي بران. آطلاردن عبد الغفورگه طوري
بورغه عبدالرحمنغه قارا آيفر فيض الرحمنغه باشقه
بيه هم کيسه ساعتی ۸ صوم کمش. قارا ساعت
۳ صوملق عبد الغفورنك. باشقه بورط ايچنده گي
نرسه ار اوزلرينکي اوزلرينده. اوزلرينك دورت
باش بلقي لري اوزلرينه هم مغفورگه بيرام بيکه گه
هم زاکيه گه ارچوسينه اول توب بورط ايسکي اوي
هم اوچ کلات، قابقا، تيمور آربا ايسکي هم گير
کرامیصله سي ايله. مغفورگه صاري آط اوزلرينك
اوي ايچنده کي نرسه ار اوزلرينه اوزلرينك اوچ
باش بلقيسي اوزينه. ايکي قزغه کورهن آط.

اداره

۱ نچى سؤالنىڭ جوابى: بوسؤالنىڭ فاراغانە وصيت ايتلمش كشيبار بو كشيگە وارث بولورغە اوخشيبار. اگرده آلا ر وارث بولسەلر آلا رغە وصيت قىلو باطلدۇر. اول كشى آلا رغە نىچىك كنه دىب وصيت ايتسەدە آلا ر اول وصيتنى توتمايچە الله تعالى نك قرآندە بيان ايتسكان وصيتن توتارغە تيوشليباردۇر. اول كشى اولگاندنصوك آنك مالى شول وارثلارگە قالا. اول وارثلارنك وظيفە لرى قرآندە ايتكانچە بوليشودۇر. بناء عليه اول وصيت، وصيت بولميدۇر.

اگرده اول وصيت ايتلمش كشيبارنك هيچ برسى وارث بولماسەلر بوزوصيت، وصيت بولوب اول كشى اولگاندنصوك توتولورغە تيوشليبار. يعنى ماللرنى اول ايتكانچە شول وصيت ايتلمش كشيبارگە بىرورگە تيوشليبار. اگرده اول كشيبنك وارثلرى بولماسە. ياكە بولسەدە بو وصيت ايتلمش ماللرى آنك ثلث مالندن آرتق بولماسە.

اگرده آنك وارثلرى بولوب دە بو وصيت ايتكان مالى ثلث مالندن آرتق بولسە آرتقى وارثلارگە بولە. ثلثدن آرتقندە اول كشى نك وصيتنى توتولمى،

اگرده بو وصيت ايتلمش كشى ارنك بعضيسى وارث بولوب بعضيسى وارث بولماسەلر، وارث بولغانلرىنە ايتكان وصيتنى توتولمى. وارث بولغان كشيبارگە وصيتنى ثلث مالندن آرتق بولماسە توتولە آرتق بولسە آرتقندە كينه توتولمى. آرتقنى وارثلر بوليشوب آلورغە تيوشلى بولەدۇر.

شونسى معلوم بولسون: وارثكە وصيت درست توكل باطل بولەدۇر اگرده وارثلر راضى بولماسەلر غنە اكر وارثلر موصى نك وصيتىنە راضى بولسەلر اول وصيت توتولەدۇر.

۲ نچى سؤالنىڭ جوابى: بو مسئلەدە وصيت ايتوچى كامل اختيارلىدۇر. براو بر كون اوپلەدن اول شاهدلر حا كملر حضورندە وصيت ايتوب ناتاربالنى رەوشدە نغيتوب قويه ايتكان شول كشى اوپلەدنصوك شول وصيتنى تاماما بوزارغە شول وصية منك هيچ برسى توتولماسون من آنى بوزدم دىب ايتورگە كامل اختيارليدۇر. آنى انكار قىلوغە آنسدىن طانارغە هيچ بر حاجت يوقدۇر. بارى من اول وصيتنى بوزدم دىب ايتسە كافيدۇر. شونك ايل اول وصيت بوزولە اشدىن چغادۇر.

(ثم تصح الوصية لا جنبي من غير اجازة الورثة كذا فى التبيين ولا تجوز بما زاد على الثلث الا ان يعجزه الورثة بعد موته وهم كبار ولا معتبر باجازتهم فى حال حياته كذا فى الهداية ولو اوصى بجمع مال وليس له وارث نفدت الوصية.. ولا تجوز الوصية للوارث عندنا الا ان يعجزه الورثة ولو اوصى لوارثه ولا جنبي صح فى حصة الا جنبي وينتوقف فى حصة الوارث على اجازة الورثة ان اجازوا جازوان لم يعجزوا وابطل ولا تعتبر اجازتهم فى حبات الموصى حتى كان لهم الرجوع بعد ذلك كذا فى فتاوى قاضىبخان) هندیه ج ۶ صحيفه ۹۰ اول كتاب الوصايا.

يعنى وارث بولمغان كشيگە وصيت قىلو درست بولە وارثلر اجازة بىر ماسەلر دە. مالنىڭ بر اولوشىدىن آرتق وصيت قىلو درست بولمى مگر وارثلر بالغ بولوب وصيت ايتوچى كشى اولگاندنصوك اجازت بىر سەلر راضى بولسەلر غنە درست بولە اكر اول اجازت بىروچى وارثلر بالغ بولماسەلر آلا رنك اجازتى توتولمى. هم بالغلارنك وصيت ايتوچى ترك وقتدەغى راضىلقلرى يئمى اول اولگاندىن صوك راضى بولولارى ترك. براو جميع مالى برلن وصيت ايتسە اول كشيبنك وارثى بولماسە وصيتنى درست بولوب

آنك معناسی فائده‌ار دیگان سوز بوله عبد الفو ائد نك
معناسی فائده‌ار قولى دیگان سوز بوله. محمد فو ائد
بولسه محمد فائده‌ار دیگان سوز بوله. هر ایسكى
تقدیر دده بر گوزل معنا آگلاشلمی.

کیله چك نومیر لر نك بر ار سنده وصیت یازدر وغه
هوسلی اولغان کشیلر ایچون وصیت نامه نمونه‌سی
انشاء الله کورسه تیلور. یوقسه بو وصیت نام کبیلر.
نك هر یاق بر لن قصور لر ی بك کوب.

II

فضل الله بن هبة الله بر نوقف طرفندن سؤال
زید اسملی بر مسلمان نك قولنده ایوان اسملی بر
روسنك داویر نوسی قالغان. مذکور زید شول داویر.
نوس بوینچه ایوان اسمنه بر جیر یاخود بر یورط
الموب شول جیر یاخود یورطنی فی سبیل الله وقف
قیلماقچی بوله. راصخود بارده شول زید نیکلی. ایوان
زید نك ایوان اسمنه یورط آلوب وقف قیلغاننی بلکه
ایوان هیچ بلمیده تورغاندر. دنیاده ایوان اسمنه آلوب
قیامنده هم آنك اسمنده توره تورغان بولسه زید اول
اشنی اشنیه جك توگل. مونه شوشی مسئله نیچك حل
ایتلور گه تیوشلی؟ یعنی زید شول اشنی اشلاسه
قیامنده آنك ثوابی زیدکه بوله می؟ یوقسه ایوانغه می؟

اداره

زید نك ایوان اسمنه آغان وقفی نك ثوابی، مذکور
وقف، وقف بولوب تورغان مدتده زیدکه بوله در.
قیامه کوننده اول وقفی نك فائده‌سنی البتة زید اوزی
کوره چکدر. الله تعالی قرآن کریمده ایته: (ایس للانسان
الا ما سعی وان سعیه سوف یری) دی. سورة النجم.
یعنی کشیگه اوزی طرشوب اشلسگان اشی گنه فائده
بیره هم آنك اول طرشلیغی قیامت کوننده کوریل دیمکدر.
شولای بولغاچ زید نك طرشوب وقفی ایتویدک

اول وصیتنی برینه یتکر و تیوشلی بوله. بز نك امامز
قاشنده وارثکه وصیت قیلو درست بولمی مگر
باشقه وارثلر راضی بولسه لر غنه درست بوله. بر او
اوزینك وارثنه هم وارث بولغان بر کشیگه وصیت
ایتسه وارث بولغان کشیگه ایتکان وصیتنی باشقه
وارثلر نك رضاقلرینه توقتی. آلا راضی بولسه لر
وصیت درست بوله راضی بولمسه لر درست بولمی
باطل بوله هم آلا نك وصیت ایتوچی توك وقتنده غی
رضالقلری یتمی. ازل وقت راضی بولوبده اول
اولگچ راضی بولمسه لر حقلری بار یعنی وصیت
ایتوچی اولگچ باشقه وارثلر راضی توگل لکلرینی
بلدرسه لر اول وصیت توتولمی دیمکدر.

(والموصی ان یرجع فی وصيته لانه تبرع فجاز
رجوعه عنها كالهبة) مجمع الانهر ج ۲ صحیفه ۴۴۵ یعنی
ایتکان کشی وصیتندن قایتا آلا. چونکه اول وصیه
تبرع در. تبرع بولغاچ هبه دن قایتا آغان شیکلی
وصیه‌نده قایتا آلا دیمکدر.

مونه بو عبارتلر ایکی سؤال نك ایسکسندده
تعلقلی عبارلر در.

۳ نچی سؤال نك جوابی: هر اسمده ایکی تورلی معنا
اعتبار قیلنورغه ممکن. معنای علمی معنای لغوی
اسم نك معنای علمیسی نیگه قوشلاسه شول بوله. معنای
لغویسی: اسم نند این ملت سوزی بولسه شول مات
فار اماغنداغی معنا بوله. یا خود هیچ معناسز بر مهمل
سوز بولورغه ده ممکن. سز نك کورسنگان اسمکز
عبد الفو ائد بولسه ده محمد فو ائد بولسه ده فو ائد
ندر لیسینک معناسی یوقدر. اول مهمل بر سوز در.
شولای بولغاچ ایکیسی ده لغه معناسی اعتباریل معناسز
بر اسم بوله در.

اگرده الفو ائدنی سز خطا یازغان بولسه کز یعنی
اسم عبد الفو ائد بولسه بو الفو ائد عربچه اولوب

حنيفة ره) الخ ديو يعنى فرض روزنه نيت ايدوب
عذر شرعى سز بوزغان كشي گه گنه كفارة لازم در
الخ، دى. اداره نك بوجوابنده بر نچه مبالات سز كه سه
لر گه وسعت كورونه يعنى من بوكون نيت سز تاك غه
كردم شونك اوچون آشاب ايچوب بوريمه من ئلى
ديسه نه ايتور من شولاى شو كتاب شولاى ايتنه در
مزمى. درست فقهاء كتاب لرونده نيت سز عبادت يوق
عبادة عادة فرق بولسون اوچون شبهه سز نيت معتبر
ديو بيان قيله.

شولايد بولسه احتياط جابن رعايه قيلوب مركات
مشكات شرحنده (وعند ابي حنيفة ره بيجوز بنية
قبل نصف النهار الشرعى قال الطبي الا ان مالكا
واسحاق واحمد فى اخذى الروايتين عنه قالوا لو نوى
اول ليلة من رمضان صيام جميع الشهر اجزأه لان
الكل كصوم يوم وهو قياس على الزكاة لا يقابل النص
مركات من نفسه فى صحيفه ۵۱۱ من الجلد الثانى) ويه
تلويحده امام سرخسى رهدن نقل (وذهب الامام السر-
خسى ره الى ان السبب مطلق شهود الشهر على ما هو
عليه الظاهر من النص والاضافة فان الشهر اسم
للمجموع الا ان السبب هو الجزء الاول منه لئلا يلزم
تقدم الشئ على سببه ولهذا يجب على من كان اهلا
فى اول ليلة من الشهر ثم جن قبل الاصبح وافاق بعد
مضى الشهر حتى يلزم القضاء ولهذا يجب نية ادا
الفرض فى الليلة الاولى مع عدم جواز النية قبل سبب
اوجوب الخ وايضا قوله عليه الصلوة والسلام صوموا
بالرؤية يدل على ذلك وليس المراد حقيقة الرؤية
اجمعا بل يثبت بها وهو شهود الشهر ولا جهة للتعبير
بالرؤية عن الجزء الاول من كل يوم وكل من هذه
الوجوه وان امكن دفعه الا انها امارات تفيد بهجوعها
رحجان سببية شهود الشهر مطلقا الخ) تلويح من نفسه
فى صحيفه ۴۵۷

فايده سن زيد اوزى كوره ابوان آندن فائده كورمى
چونكه اول اشمنى ابوان اشلمه گان. شونك
ايله برابر بو اشك فائده مى اشانچلى تو گادر. زيرا
زيد اولگاندن صوك ياخود زيدنك حال حياتنده اوك
ابوان مذكور وقف يورط ياخود جبرنى دعوا قيلوب
اوزينكى ايتنه آادر. ابوان بولماسه آنك وارثلارى
هم آنى اوزلارينكى ايتنه آادر.

مونه شوشى احتمالى بترو ايچون مذكور زيد
اول يورط ياخود جبرنى ابوان اسمنه آغاندن صوك
ابوان نك داوير نوسى صغدر رلق بولسه شول ابوان
اسمندن وقف قيلور غه تيوشليدر. يعنى زيد ابواندن
وكيل بولوب قنه وقف قيلو تيوشليدر. بوضورتك ابوان
اوزينك وارثلار بئ اول وقفنى دعوا ايتوب اوز ملكلارى ايتنه
آماسلر. حكومت فارشك اول وقف ابوان وقفى بولوب
كورينور. اما قيامنده الله تعالى حضورنده هيچ شبهه
سز اول وقف زيدنكى در، ثوابى هم زيدكه در. بوندن
فور فور غه وسوسه لنور گه برده اورن يوقدر. بوقا-
روده ياز لغان آيت كريمه لر آند اين قورقو ووسوسه
لر گه برده اورن قالدريميدر.

—————
—————

كفارة نك لزومى حقنده

دين و معيشت اداره سينه بنم بو مكنوبه منى مجله
نكزه درج قيلم افكزى اوتنمان ۱۴ نچى سنه نك ۳ نچى
نومير دين و معيشت مجله سنده والى الله نام كيمسه نك
روزنه نيت ايدوب بوزغانده غنه كفارة لازمى ديو
سوالنه اداره نك جوابى هدايه عباره سى ايله (من
اصبح غير ناو للصوم فاكل لا كفارة عليه عند ابي

اداره

بہ مسلمانوں کو اقتضائے سنیہ فقہاء کرام سوزارن سند
ایسے جواب دینے کے لئے۔ ہر اوزم من مجتہدک قبلوب
اوزم من احکام شرعیہ ار چفاروغہ افتداز من یوق
محترم حضرت تک احتیاط کہ رعایہ قبلوب کفارہ لازم
ایسے کہ کرک ایسے مثالیہ کی سوزندہ احتیاط بولسہ
دہ، کفارہ فی الزام ایسے ایچون محترم حضرت تک نقل
ایسے کہ عبارہ لری بزنگ آٹلاومزغہ کوزہ محترم
حضرت تک مدعا سنیہ دلیل بولہ آلمیلرہ آنک اوستونہ
کفایہ تک (قوله ۱) ومن لم یذوق فی رمضان کلہ لا صوما
ولا فطرا فعلیہ قضاءہ وھذہ المسئلۃ من خواص مسائل
الجامع مع الصغیر ثم لا بد من التناوب لھذہ المسئلۃ لما
ان دلالة حال المسلم کافیه لوجہ الدلیلۃ الاثری ان من
اغمر علیہ بعد ما غربت الشمس من اللیلۃ الاولی من
رمضان انه یسیر صائما من یومها ولم یعرف منه نیت
الصوم ولا الفطر لما انا حملنا امرہ علی النیہ بذام علی
ظاهر حالہ۔ ثم قال مشایخنا تاعزیل ہذہ المسئلۃ ان
یکون مریضا او مسافرا او متہتکا اعتاد الفطر فی
رمضان حتی لا یصح حالہ دلیلا علی العزیمۃ ونیت الصوم
کذا ذکر فخر الاسلام رحمہ اللہ) دیگران عبارہ سندہ
(او متہتکا اعتاد الفطر فی رمضان حتی لا یصح حالہ
دلیلا علی العزیمۃ ونیت الصوم) دیگران سوزی محترم
حضرت اجتہادینہ خلا قدر۔ چونکہ مبالانسز متہتک
ارنک حال لری الارده نیت بار لغینہ دلیل بواورغہ
صالح تو گل در۔

(۱) بوعبارہ فتح القدیر تک ۲ نچی جلدی ۲۸۷ صحیفہ سندہ

ادارہ

در۔

مرقات دہی امام اعظم رہنک برور ایسے اول امام
سر حسی رہنک سوزینہ قار اغاندہ احتیاط جانبی اول
جواب بمرور گہ تیموشلی ایسے۔

ایسے بمرور وایت ار گہ بناء نیتہ متجددہ گہ حاجت
یوق نیت متجددہ سز اوک اول دلیل دہ نیت ایسے کچ
بر او نیت سز من دیب تا کغہ کروب آشاب ایچوب
افساد الصوم قبلسہ کفارہ تک لزومندہ شبہسہ یوق
دیہ مز۔ چونکہ جمیع الشهر یوم واحد حکمندہ جمیع
الشهر یوم واحد حکمندہ بولغاج نیت کہ لیل تک متخلل
بولوی ضرر بمرمای دیہ مز ہم مؤمن بنک تک رمضان
شریف آی کیاماک اولہ کوکل ندہ مرکوز بتمامہ صائم
بولماق، بس نیتہ متجددہ بولماسہدہ آشاب ایچسہ
افساد الصوم بولوب کفارہ لازم دیہ مز ایسے کفارہ
بندہ گہ من جہۃ عبادۃ من جہۃ عقوبت عبادہ بولو
جہتی ایسے ترک العبادۃ قبلسہ نہ قدر گنامسی اغر
بولسہدہ مبالانسز کسہ منع لانمای عقوبت بولو
جہتی ایسے بلکہ منع لانسہ احتمال چونکہ عقوبت ایسہ
دنیاہ غیر مشروع فعل بر ابرینہ بولغان جزا تقدیہ
در جزا تقدیہ قاضی تک قضاسی ایسے لازم ایسے
نہی ممکن بولور دیہ مز بوقسہ ہیچ بروجہ ایسے منع
ممکن بولماس او تکان رمضان شریف دہدہ بایناق لری
نیت سز من دیب افساد الصوم قبلغان لری بولدی
عین العلم کتابندہ علم فروع دہ عمل حقندہ تمسک
بالمجمع علیہ ثم الاحوط ثم الاوثق دلیلا ثم قول من
ظن انه افضل دیو ذکر قبلہ ممکن قدری کوچلابرک
بولسہ دہ احتیاط ہم احوط طرفن رعایہ تیموشلی
کورونہ ایسے بنم بلدکم اوشبوندن عبارہ در وفوق
کل ذی علم ہلیم اللہم ارشدنا الی صراط مستقیم۔

ع نچی اوسارگان ٹولسندہ نیتش اولندہ امام زاهد اللہ ایکبایف۔

دخى بيك مهم ايكي مسئله حل قيلندى

۱۹۱۵ سنه ماى ۵ نده چقمان ۲۳۶ نچى نومر طور مش گازېته سنده دخى بيك مهم ايكي مسئله حل قيلندى خانم و طوطاشارغە مسجدار گە يوروتيو شاكى حقنك اوفافا حضرتلارى نك بر آوزدن قرار بر گانللكى هم يوز قول و آياقلار نك حجاب اصطينه كرماوى حقنده غى فتوالرى درج اينله بولاشوى سيبرسكى زالك مسكوسوداگرى ايشمبايوف موسى بيگيف شرفينه مجالس ترتيب ايدوب اوفانك ضياليلىرى مدرسارى حضرتلار يده حاضر بولغان شول مجلسده ايشامبايوف افندى حضرتلار عصر مزده بورون زمانلرده نفرت كوزى بلن قارالغان بايتاق اشلرن اشلر گە احتياج زور قزلار يمزنى يكتلر گە كورسه تو كياو گە بير گانده آلارنى تانشدروب اوز اختيارلرينه قويو يكتلر گە كورساتو تياترلارده وشوندى عهومى اورنلرده آلار نك يكتلر برلن سوياشوب طانشولرى شول جهله دن بو اشلر شريفه نده درستى شول حقده فتوى بيرنگز ديدى. موسى افندى بو مسئله حقنده بايتاق معلومات بير گاندىن صوتك حضرتلار دن برسى بو بيت حجاب مسئلهسى بز نك اوفاده بو مسئله كويدن حل قيلونغان ديدى وشول فكر گە مدرسه عاليه معلملر ندين برو فوشلدى يازوچيلار دن بره و مسئله نك اهيتن مسئله حجاب مسئلهسى گنه بولمىچى خاتون قزغە حقوق بير و مسئلهسى بولوب اجتماعى حياتمز اوچون اهميتى غايت زور ايدوكن سويلگان صوتك مسئله خاتون قزغە حقوق برو مسئلهسى بولوب كيتدى.

بز نك آرامزده معروف بولغان يوز قول و آيا- قارن باشرو قاعدهسى اسلاميتده بوقاغى اوفانك بتون حضرتلارى طرفندن تصديق ايتلدى تياتر بو- لوى ذكر ايتلهدن ايرار ويكتلر بلن عهومى

اورنلرده سويله شونك درستللكيده سويلنوب اوتدى شولاي ايتوب ۳ نچى مايدغى علمالر مجلسنك اجتماعى حياتمز اوچون بيك مهم بولغان ايكي مسئله حل قيلنغان بولاكه برسى حجاب ايكنچى سى كور شو وسويل شو مسئله سيدر. اوفابولايده ضياليلىرى اوفو غان خانملرى بلن روسيه مسلمانلرى حياتنده بيك مهم اورن طوتادر ايدى ايندى دينى و اجتماعى ياقدن خاتون قز مسئلهسى نك نق نيگزي بولغان بو ايكي مسئلهنى اوزنده حل ايندرو شرفينه اير شوى اوفالى لر گە بيك اورنلى افتخار بولاچق.

خانم و طوطاشار يه زغە كشى كوزنه كورنه آلو عهومى اورنلرغە روس مکتبلرينه خيرات اشلرينه حكومت مائوريتنده خدمت ايتو سودا هنر صناعت اشلرنده اورن طوتو ممكن تو گل ايدى منه برو ايكي مسئله حل ايتلوى برلن خانم طوطاشار مز حقوق فازانديلر روسيه مسلمانلرى اوچونگنه تو گل عهوم عالم اسلام اوچونده بوزور شادلقدر باشقه يرده گى خلقمزده بو فكر گە فوشلوب هر كت ايتسه بزده تيز- لىكده مدنيتلى خلق صفده اورن آلاچاقمز.

نيچه عصر لر دن برى يانگلىش آنكلانغان مسئله نك اوفافا حضرتلارى طرفندىن حل ايتلوى اوزلرى اوچونك الوغ بر شرافت اولوب حضرتلار نك اسلاميتنك حقيقتندن خبر دار بولغانلقلرن كورسته حضرتلر مز نيچه عصر لر دن بيرلى قرآن حديث و تاريخ اسلام صحيفه لرى آراسينه يشرنگان حقيقتلر نى مبدانغه چغارو برلن اسلام دينينه زور خدمت ايتوب آنى دشمانلرى آلنده آفلاديلر درست بز نك مطبوعات بو مسئلهنى كويدن حل ايتوب قويغان ايندى لکن بو غنه يتهى روحانيلر آوزندن چغوى نه احتياج بار ايدى منه شول طولمغان اور نينى حضرتلر يمز طولطر دى لر حضرتلر يمز نك بو مسئله لرى حل ايتولرى باشقه شهر و اول روحانيلر نه

اورنهك بولور لوق بر واقعه در ديگان طور مش سوزى شونك
 تمام وليكن (طور مش) فتوى فلان ديب لاف اور سنده
 حضرت تارنك امضالرى و باشقه فتوى علامتلى كور نهادى
 آلايد، فى زماننا حضرت تار فتوا سينه قار اخاندهده بوندائى
 خلاف شرع بولغان امضاسز فتوالتارنك فطعى بر رول
 اوينايپاچاغى خصوصا ديانت سومزلر اوچون هر كمنك
 آچق معلومى اولديقى جهنندن بوندائى دين اسلامك
 طامرينه بالطه چاپاتورغان مقاله لرنك مطبوعات ارتقلى
 ملت آراسينه طار الماسى اهل ايمان و ارباب ديانتنى
 قان آغلاتسه كرك (يامتى على الناس زمان الصابر
 على دينه كالقايض على الجمر... الترمذى عن انس
 رضى الله تعالى عنه. كناية عن عدم المساعد و المعاون
 على الدين) حديث شريفى تسلى خاطر پرفتور اولوب
 آغلايهرق علماء عظام و فضلاء كراملر مزه و متوجها
 جناب رب العزته (اللهم يا مقلب القلوب ثبت قلبى
 على دينك) ديه دعاهده قالد. آلايد، بر از كاعز
 قار الاميجه توز مه دم لاگر خانم و طوطاشلر يمز مسجدك
 بورر بولسهلر يكتلر مزده مسجد بولنده اشطرينور
 لرمه ديه اويغه توشه اولده نماز جماعت توگل، اوينك
 بر كره نماز او قومغانلر مز بوبدعت سيه واسطه سيل
 مسجدك بورر بولسهلر موكار نيچوك توز ارميز
 اگر اول وقتنده آلارغه حضرتلرنك طور مشدهغى
 فتوى و قرارلرى بويونجه سويلاشوب تانشولرغدهده
 مساعده قيلونسه عاقبت نه اولاچق و آى هزار و آى
 صد افسوس وهزار خيف كه در اين زمان
 از مردان رفت غيرت دين و شرم از زنان
 زن كه از چشم غير مستور است
 گرچه بدر و ترين بود حورست
 زن كه منظور غير اكر باشد
 گرچه ماه سبت ماچه خر باشد
 حضرت صوفى الله بار عليه الرحمه، ايتنه

كبل اى مؤمن اكر نرسنده بولساك
 كوز كنى سافلاغل هر قنده بولساك
 سعادتليك نظر نك بولسه قدمده
 تجاوز ايللا گاج بولسانك ندمده
 خطر دين بوم كوزك اوغلان خيفه
 نهچوك بومدى فورقوب ابو خيفه
 يور اكم صاف ايررديب اور مغيل لاف
 آلاردك اولماغايسن كيكلر انصاف
 بنا گاه توشسه نامحرم كه كوز گه
 ايكنچى باقماغيل زنهار او يوز گه
 ايكنچى چونكه شهوتدين خطر در
 نهايه كم كتاب بيك معتبر در
 ديدى كم باقسه نامحرم يوز بيگه
 قوبارلار نانكلافور غاشين كوز بيگه
 پيغمبر داريده بر كور گداى
 كيلب ايردى تلاب چيز خداى
 توروب ايردى قراشب بعض ازواج
 غضب برله فارادى اول شاه معراج
 ديديار شهنشاه قبائيل
 بز آندين فاجه اداق كورديب بوسائيل
 آلارغه ايندى اول سلطان ابرار
 اكر كور بولسه اول سزاردده كوز بار
 آلار بز بلمدك ديب زارى قيلدى
 گهرلر كوزلريدن جارى قيلدى
 نه سوز پيغمبر ازواجيغه خاك
 آلار ايردى جهميع شبهه دين پاك
 تعجب فننه ليكر بو زمانه
 توشبدر ايرار احوالى بيك پمانه
 قويب تكرى تعالى رضاسون
 نيچك تندر قياورسن مدعاسن
 ۱۹۰۹ نهچى سنهده مارت ۲۳ نده چققان ۲۸ نهچى

نومرلى اوفاشهر نده گى معلومات مجله سنده تاتار تياترى
حقنده قزان علماسى نك فتواسى.

۱۹۰۸ نهى سنه ۱۸ نهى فبنوارده صنعت الله حستى
يور طنده قزان اهايمسى اماملر فقه مراجعت ايدوب
شهر مزده بو وقتلرده مسلمانلر طرفندن اوبنالدهش
تياتر نك شريعت نظر نده حكى نيهوك اولدقنى و شرعا
نيزداى دليل لره بناء جائز اولماديغنى يازوب قزان
اماملر ينيك امضالري ايله جماعتكه بير مكى اوتتمشله
ايدى. اهالى نك اوشبو استفتا صينه بناء قزان اماملر-
نيك جوابى بودر: بو سنه لرده قرانده مسلمانلر طرف-
فندين اوبنالماقده اولان تياتر لرده خاتون قزلر نك
ساج و مويون كى زينت حفيه لر ينى محرم بوامان
ايرلر آلدنده آچو واجبى ايرلر ايلان اجنبيه
خاتونلر نك توتوشولرى هم بر گه رقص قيلولرى
كى اشله اولدقندن توبانده مذكور آيات قرآنيه گه
بناء مذكور روشقه بولغان تياتر شرعا جائز دگل
هم آنده حاضر بولماق فسق و گناه ايدوكينه فتوى
بيرامز. آيات قرآنيه:

نستعيد بالله

قل للهؤمنين يغضو من ابصارهم (نور)

وقل للهؤمناات بغضن من ابصارهم ويحفظن فرو-
جهن ولا يبدن زينتهن الا ما ظهر منها وليضربن
بغيرهم على جيوبهن (نور) يا ايها النبي قل لازواجك
وبنائك ونساء المؤمنين بدنن عليهم من جلابيبهن
(احزاب) ولا تبرجن تبرج الجاهلية الاولى (احزاب)
(صو كنده يكر مى بر امام امضا قيله مشله

دوعونوى صابر انبه مذكور اماملر نك سند ايرك
تياتر نك درست تو گل لىكى حقنده يازغان واعتماد
قيلغان آيات قرآنيه لر نى موافق واور نلى جواب
بيردى صابر انبه گه شول فتوى نى يبارر اوچون
انابت ايدولگان آدمار حاجى على احمد زبيروف

شولوق قزانده طور غوچى حافظ محمد جان بين
خليل الله احمدوف معلومات مجله سى اوفاده. اوشبو
قزان علماسى نك فتوالر ندين بيك اچق بلاينه
در كه حجاب نك بيكده بز تپوشلى اش ايدوكى البته
هر بر دين وديانتن صافليم ديگان مسامه لر گه جلداب
ايچنده بولور غه كوزلرن حر امدين صافلاب اچسى
بولغان ذاتلر ايلان سويلاشه سكه آلا ر برلن كور شه سكه
طوطوشماسقه طور مشده نيچه عصر لر دن بيرلى يا ككش
آكلانغان مسئله ارفا حضرتلرى طرفندن حل ايتلوى
اوزارى اوچونده الوغ شرف اولوب حضرتلر نك
اسلاميت نك حقيقت ندين خبردار بولغانلر ن كور سنه
ويچه عصر لر دن بيرلى قرآن حديث و تاريخ اسلام
صحيفه لرى آراسينه ياشرنسگان حقيقتلرى ميدانغه
چغارو برلن اسلام دينه زور خدمت ايتوب آنى
دشمانلرى آلدنده آفلاديلر ديسه ده آينه شريعت
مجله حقيقت دين و معيشت وغير علماء عظاملر مزى
ايتور لر آفلادى ديرلر مه يا كه قار الاديلر ديرلر مه
ديه انتظار ده قالدنم فاعتبرو يا اولى الابصار والسلام
على من اتبع الهدى.

فرهاد بن عبدالباقي يعقوبى.

۱۹۱۵

”مليت بتو“

قايسى يبل ايدكى خاطر مدن چققان، دنيا نك ايك امين
وقنده مصدر دن چيغه و كيله تورغان عزته لر آراسنده
چار شار قدر ”الهويد“ عزته سى كيله ايدى.

شونده ناموس و مليت حقنده عرب شيخلر ندين بر
سينك التى باغانالى بر مقاله سن اوفىغانم بوكونگيداي

ده یافتی بوالمرنی قارانغولاب، الله نك بحر محیطدن
مك ارچه حتی قیاسی ممکن دگل مرتبهده زور
اولان رحمتندن ابرلار، اول رحمت آنك حق یواغه
اوندر گه یبار گان پیغمبری و آنك آلوب کیلمگان
وتعلیم ایدر گه بیورلغان قرانی در «دی . اولر مک
وقتک یارم هوس بران بولسهده خارجی غزتهار اوقوب،
ایتکان فایده امك کو نك فالدرغان، بر نیچه ماتریالار نك
برسی شول سوزلر در. اول وفنده شیخ نك بوسوزلر
ندن عربلر فایده ایتکانی در یوقی، آنسن بلهیم.
شولایوق مصرده تاتار طلبه لرینك زهر لنه گان (۱)
یوره کلرینه همه نیچوک کنه بولسهده اهل کتاب
قولنده جانی چغان حیوانك ایتنی آشاو یاری، سلیندر
کیو درست، دیگان عبده، ابار چنلرینهده نه بوالمو
تأثیر ایتکانن و اینمه گانن بلهیم.

کلام آنده تو گل شول سوزلر نك توغر بلقنده
وانصافی خلقغه فلاق آصارلق سوزلر بولونده در.
منه شول ملیتنی و ناموسنی بزم حاضرگی الك
آلده فرض ایتکان الك معلوماتلی بولب آلده لقلرینه
خداغه شکرلر (وقت ۱۷۷۸ نچی نومرده اولان باش
مقاله سینه باق) ایتلگان خلقم زده تابارغه ممکن می؟
آلیق بر تاتار مدرسن، آنك یولی اهل السنه یولی
بولمی ملتی ده ملت بیضا اولماسن، اعتقادی قرانك
کوب اورنینه مخالف اولوب شرعا وعقلا امین بو-
لمغان واعتقادی درسنگی نامین ایدلمگان بر کشی
بولسون، بازغان اثرلری ایسانی فرض و واجب
بولغان یدی مؤمن به نك برسینه گنه ایمان کیترو گه
دعوت ایتکان بولسون. شول کشی ده نیندی ناموس
وفاندای ملیت امید ایدر گه ممکن؟ شول اوشانچی
نامین ایدلمگان عبادتی عادتدن عبارت بولغان
برونك بارغان یولینه واوندا گان دعوتینه، نیندی
سند بران کرر گه ممکن؟

کوز آلدنده توره. ملیت و ناموسغه دایر یازغان
مقاله اوچراسه هر وقت شول شیخ نك صو بویلفی
مقاله نی خاطرلی ایدم.

کو کلیه یا کلمش اور ناشمغان بولسه، اول مقاله
عربارنی دین، ناموس و ملیت صاقلانغه تشویق
و فرانسیه دولقنلری آستنده طاباطالما و اوچون عربلر گه
خطا یازغان لیکنده، ایدی.

اول وقتلر مطبوعاتنی حاضر گیدای آرتق هوس
بران او قلمی، مقاله نك کیر مک و کیر مک تو نکلگی ده اعتبار
ایدای ایدی، شونک اوچون شیخ نك یازغان سوزلر نندن
کوبسی خاطر دن چغان. فقط خزانده صاقلانغان
«کبریت احمر» غزتهه مقابل کیلورلک سوزلر نندن بر
نیچه جمله لر، «المؤید» نیده یازوچی شیخنی بو کونگه قدر
خاطر دن چغان لر. اول جمله لر شو بیله شیخ ایتنه:
دنیا ده اوزک بران بر گه باشی طورغان ملتله گه اختلاط
ایتوب ملیت صاقلو اوچون ناموس کیر مک، ناموسلی
ملت بر وقتنده، نی قدر کشیگه ابار جان بولسهده،
انقراضغه کلامیل ایتنه آلمی. ناموس، ملت، دین
کوب اورنده بر نرسه گه اطلاق ایدله. بولارده
تغایر اعتبار یقنه، ناموسلی کشی دینلی کشی، ملیتنی
سوبوچی لر اوزلرین بر لشدر گان دین لرین هیچ
اعتبار دن توشور میلر، بر ملت اعضالرینك دینیه
ناموسی ده ملیتیه ده بولماسه، اول ملت باشار گه اوز
لرینه لایق وجود فاز انورغه مستحق تو گل، آلا رتته
گه محکوم. نامی شول ملت اعضالرینه، قایسیکه ملیتین
ده دینیه ناموسنده طانومی، یازق: شول کشیلر گه
چن بر لکنی، مؤبد حیات و بقائی توغدر ا تورغان
حقیقی دین و ناموسلر نندن ابریلوب همه نرسه سی
باطل بران چواغانغان، حیات آغینه آله اشدره لر.
خدادن یراق بولغان یوللرغه آلدانلار، باطل
تور مشقه کره لر. اوزلرینه ده بتون عنصر لرینه

شونى ترقى باصقچا رينك اڭ يوقارسىدە قويىپ
ايداي ملتىنى اڭنى يانينە منگورگە ھەر ايكى جنسنى
شونڭ يولدىن آداب يباررگە نيندى املنى واسطە
ايتەمز؟ عقل سليم برلن اويلانە تورغان، كوب
نقطەلردن برسى اشته شول مسئلەدر.

شولايوق آليدق: حقدە غزبنە ار طولسونچە
خبرلر يازلغان بر معلمەنى، آندە حياء انصاف، دينن
صافلارلق صلابت اساسلى علم يوق، فائناشقانى، بتون
قرين اري شرلطان ار، او امر الھيەنى بر تين گەدە
حسابلامى، چنلەب اوز دينينە انقياد و اطاعتدن باش
تارتودن چيگنەنى، آز غنلقى فقط محررلر كېفنى يرينە
يئكرگانى او چون گنە ياشريلە، توبلى مليت اوشانچلى
ناموس برسيدە يوق، شونڭ چنلاب اويلاغاندە دين
گە يارى تورغان برسيدە بولمغانن بلە توروب، اڭنى
حالينە نە بوللوتشكر ايدرگە كبرەك دە، محض نفس
امارە گە اباروب خريت آرتندن على الاطلاق چابا
تورغان ميزان و موازنەسى يوق توتاشلرنى شو-
ندن ادب آلورغە نيندى بوز برلن ترغيب ايدرگە
تيوش؟ منە بونسى عقل سليم صاحبه ناموس و وجدانى
بار اهل انصافغە اويلى تورغان ايكنچى بر نقطەدر.
سز بلەكە مينم اڭ ماقتاولى كشى لرگە بايلانويبە
وايكي كشى گنە مثالغە آلوب «مليت بتو» مقالەسن
شونك برلن اوچلاويبە تقرېدك تام توگل، مسئلە
اوچلانە آلمادى، مقصد چقى، ديدە ايتورسز. فقط مين،
شول مسلك گە منسوب، واول مسلك اھللر يڭ بر-
نچى لرى طرفندن حاللر يڭە تشكر ايدالگان و مصداقغە
فرد كامل اولان ايكي كشى برلن مسئلەنى آڭلاتقانن
ديب اويليم. چونكە مسلك اورغن لرى مقتدابه
وبھارى شولاي بولغاچ، مڭلر چە اولان ايار چن لرى
البتە شوندىن اوتى ديب اويليم.

فناعت ايتى سز ايكان، آليق بارطى مليون برلن

تربيه لئە تورغان مدرسە نڭ اڭ شەب وجدى بر معلمن،
اڭنى معيشتى تامين ايدلورلك يلفە مڭ صومغە ياقن
وظيفەسى بار، اوستى باشى چيستە (چيستەدن نماز
اوقورغە يارى ايدكى فھم لئە-ون) آرو، معلوماتى
كوب، ادب لردن حساب ايدلە، بيك كوب كشى گە
شاكردار گە گنە توگل اونلاب معلم گە يول كورساتوب
تورە، طبيعتى حليم، مجلسى خوش، دين تونمى نماز
اوقمى روزە يوق، تماكى تارتە موزيقە اوينى اورص
ديسك كولا گنە، مليتنى اوزينە خاتون آلودەدە
اعتبار ايتى باشقەلر ئللە نيشلەب بنسون اڭنى آندە
ھېچ صفتلە ھېچ اشى يوق، منە شول كشى دن دين
ومليت مز گە فائدەلى نينداى اش كوتيبك؟ حالوكە
شونلر نڭ بارش كېلىش لرينە آوز توتوروب تشكرلر
ايدەلر، شول ناموس سز لردن فز لر امتحان ايتدەرلر
شولاردن اشكە آشماغان بر خفت لرنى مربيە لئە گە
يارى دېە تصديق ايتدەرلر، شولاي بولغاندە بو خلق نڭ
شول بارشى برلن نيچك ايتوب دين و مليت صافلى مز؟
ناموس سز كشى لر مليتن ھېچ بر جھت برلن صافلى
آلمى ايدكى معلومكز اولدى.
بودە آز بولاسە منە سز گە بر عائلە، آنا آنا ديگان
كشى لرى ھەر ايكى اوقبغان روسچە يازا سويللاشە
آڭلى بلەر، بالالرى برسى گمناز يەدە برسى ربالنى
دە طاغن برسى مذكور صفتلى بر معلمدن حاضرلك
مكتبندە بوغاي حاضرلنە. يلفە فقط ايكي مرتبە گنە، كم
اوچوندر آتالرى ايكي عبد اوقى. بالالرى نماز توگل
يوللەب تاتار چەدە بلەنى. اللەنى؟ پيغمبر كم؟ ايمان نرسە؟
بر سندن دە حقتچە خبرلرى يوق كبرەك سئەيلردە. ئۇ
اسملرى تاتار، محررلر شونى كوروب شادلانە علافە باصارغە
طريشە مترقى عائل لردن صاناب اوزلر يڭە طانش بلش
كشى لر گە آندن اورنەك آلورغە قوشەلر. خوش شول
كشىلردە نيندى مليت و دين صاقلارلق. صفتى و نعر-

دیگانک عقل و حکمت که موافق توری واسطه و اکلنچه اور
ایله خلقنی چن مدنیت که طابا اوستره رگه، اوستره و
چیلر آرتندن باررغه دیب جواب بیورر گه طوغری
کیلدر « دیب تمام ایته

(وقت) نك بو جوابی (هم المصر لبناء القصر)
قبیلندن بر جوابدر. یعنی بر شهرنی آستن اوستونه
کیتروب بیروب اورننه بر سر ای صالوب فویو، نه
قدر کولکی بر اش بولسه وقتنک جوابی ده شولایوق
کولکی بلکه آغلارلق بر جوابدر. دیهککه (وقت) چه
بر قبیح اش اشلاو تیوشلی بوله در.

(وقت) نك مذکور موزلرندن بر نیجه سطرغنه
یوقاروده (بزده حاضر گه تمامیله اوتربلوب بنمگان
برگه «بارم مشروع بالاء» (صابان طویی) بار. ایك
برنچی اشمز شونی مشروع لندرر گه تمام اوزمنکی
ایتوب نیچک ممکن شولای ترقی ایندرر گه تیوش
بولادر. صگره باشقه توری عقل و حکمت گه موافق
ا کلنچه لرنی تر گزه باشلارغه و هیج بولماسه بوخصو-
صلرده هیج قالماینچه و طنداشلر مز روسلارغه ابهر
گه کرک دی.

(وقت) نك «ایک برنچی اشمز شونی (صابان
طوبن) مشروع لندرر گه کرک» دیگان سوزندن
صابان طوبن شرعی صورنده خاتون قزلرنی فانشد-
ر ماینچه ایرلر گنه باصارغه کرک دیگان سوزنی
آکلارغده ممکندر، هم بعض بر ساده دل لرنک شولای
آکلاییده شبهه سزدر. هم اول سوزلرنک شوندا این
ساده دل لرنی اورکنهاس ایچون یازلغان بولوی
ممکندر. فقط مشروع لندرودن مراد آنی (صابان
طوبن) برملی بیرام باصاب ملت نك هر ایکی جنسی
آندن فائده لورلق رهوشده باصاو کرک دیگان سوز
بولونده شبهه ایترر گه اورن بوقدر.
(وقت) نك بو سوزی تحلییل اینلگانده حرام

یقی ممکن بولغان نیندی ناموس بار ؟ منه شونک
اوجونده مین « ملیتمز بته » دیب تاسف اورننده
محترم بر شیخ نك ۱۲ یلار مقدم سویلگان «وزلرینه
علاوه ایدوب بو سوزلرنی یازدم.
مقاله اوز ابودن اوقوچ لرنی بالقترودن فورقما-
سه م طاغن مقاله غه شونک قدر اون نقطه طابوب مقالنی
اوز ایقان بولور ایدم.
حسن الدین زاده.

آزغنلقغه طابا

(وقت) نك ۱۷۷۹ نچی نومرنده آراقی بتدی،
ایندی نیشلر گه؟) عنوانیله ف. ک. امضاسیله بر مقاله
خرج لیدلش. مقاله نك روحی شریعتکه صیماغان
تیاتر، قلوب، موزیقه شیکلی نرسه لر گه خلقنک فکر
طار تو صابان طویی قرأتخانه و موزیخانه صبر و تاماشا
اورنلری شیکلی برلر گه ایر و خاتون و قزلر جینا
لوب حضورلنو لذتلنو گه بول آچا تورعان نرسه لرنی
خلقغه بك کرا کلی اشلر ایتوب کورسه تودن عبارتدر.
(وقت) نك آنداین میزانسز اولچاوسسز سوز
لرینه ایس کیتمی. ذاتا آنک غایبه سی- ادبالی- خلقنک
اجنبی ملت لر گه شبر ایشبر ایار و لریدر. یعنی روسلر
ده کوکل گه شادلق حریت که بول بیره تورغان نند این
بر اش بولسه اول اش وقت چه عقل اسملی حمیت
جاهلیه گه حکمت اسملی ضلاله که موافق بولسه اول
اشکه شرعشرفنک مساعده سی بارمی یوقهی؟ آنی
تیکشر ماینچه همان مسلمانلر نك شول اشلر گه طابا
یوزتوبان کیتوب ایار و لریدر.
(وقت) مقاله سنی « آراقی بتدی، ایندی نیشلر گه

بواغان آرافی بندی ایندی آنک اورننه اجنبی اجنبیه (ایر و خاتون و فز یکتار) فاقش ملی بیرام باصارغه تیوش دیگان سوز اوز اوزینه ککباوب چیغادر. حالبوکه شرع شریف نقطه نظرندن فاراغانده بو طریقه یاصالغان صابان طویبی نک ضرری آرافی نک ضررندن آرتق بولماسه برده کیم توگلدر.

زیرا آرافی نک ضرری شول طریقه بولوی ممکن: اولاً آرافی ایچو. ایکنچی آرافی ایچوب ایسروب بغیر حق بر اونی سوگوب قاب جراحی یا صاو یا خود صوغوشب بر اوگه بدن جراحی یا صاو باش یارو، قول صندرو شیکللی، ۳نچی آرافی ایچوب ایسروب آدم اولنرو. برنچی یعنی آرافی ایچو ایچکان کشیگه دنیاوی هم اخراوی اوزینه گنه ضرر بوله در. بونده شریعت بوینچه حق غیر یگه تعدی بر اوگه ظلم یوقدر. ایکنچی و اوچونچی طریقه لارده برنیچه آرافی ایچو چینگ اوزینه ضرر بولغان شیکللی باشقه کشیگه ده ضرر تبه در.

از جهله ایکنچی طریقه ده سوگیلوب قلبی جرا - حنلنگان کشیگه ضرر بوله در. اوچونچی طریقه ده اولنگان کشیگه و آنک باقن لارینه ضرر بوله در. اشلر صودلرغه کیتوب برنیچه شامدار قویلوب آلا اوز اشلرن طاشلاب محکمه لارگه یورو ایله اشلرندن فالوب ضرر کوروار بولورغه ده ممکن. بولار بش اون یاخود بکر می بکر می بش آدمگه ضرر بولسه بوله در. حالبوکه مذکور طریقه ده بولغان صابان طویبی باشندن ایباغنه قدر بتون اول خلقنه ضرر در زیرا اجنبی و اجنبیه لار فاقش جمعیت اول اوزی شرعاً حرام بولغان بر جمعیتدر. حرامغه ارتکاب ایسه البته اول ضرر غنه (بو ضرر البته دینلی ایمانلی کشیگه در) بوبله جمعیت اوزی ضرر بولغان شیکللی آندن طیبامو ایکنچی بر ضرر در. امر معروف نهی منکر اوزی

بر فرضدر. مسلمان کشینک هر برسی اول وظیفه برلن موظفدر. اوزی طیبامو اغان ایکنچی لرنی طیبامو اغان هر بر مسلمان گناهلی در. بو ضرر لار صابان طویبی تنچقنه اوتوب کیتکان صورته گنه در.

اگرده اول جمعیت ده ایرار ایله خاتونلر فرار ایله یکتار آراسنده مناسبلر پیدا بولوب ککینسه (بویله مناسبلر بویله جمعیتلارده اکثریا واقع بولوی قالمیدر) اول وقت آرافی ایچوب کشی اوتروندن شریعه نقطه نظرندن فاراغانده آرتق ضرر لاری بو - اوی ده ممکندر. شول جمعیتده گی مناسبلر ایله خاتو - نلر ایرلرینه خیانت قیلسه لار فرار اوزلرینه جنایت قیلسه لار، مونداین اشلردن نیچه توری عائله لار ضرر کوره لار. درست آرافی ایچوب کشی اوترگان کشینک اولیگی میدانده کورنوب توره در. اما یاشرین مناسبلر آراسنده میدانغه چققان ترک اولکلر (چونکه اولاد رنا ترک بولسه لارده اولک حکمنده لردر) آلا رنک اولک لاری کورنوب توره میدر. آرا ده آیرما شولغنه در.

شریعتده حرمة مصاهرة دیگان نرسه باردر. اول بیک آزغنه نرسه دنده بوله در. مثلاً برار کشی لذتلنوب بر خاتون و یاخود بالغه قزنگ قولن توتسه یاخود قزوب کیتوب ایرنن تیدرسه اول خاتون یا قز ئلیگی کشینک اوغلینه حرام بوله در. اول خاتو ننگ قزی ئلیگی ایرگه حرام بوله در. حاضرگی زمانده ملی جمعیت لارده قول توتوشوب کوریشولر عادت حکمنه کرگان ایندی. شولای بولغانده الله صاقلامون بعض بر اولرنگ بتون عمری زنا ایله اوتوی اولاد زنا حاصل بولوی بک ممکندر. مونه شرع شریفه مونه شوشندی احتمال لرنی کوز آلا رنک توتوب اجنبی ایرار و اجنبیه خاتونلرنگ برگه جینالوارنی منع ایتمشدر حرام ایتمشدر.

تورلی خبرلر

مفتی لك مسئلہ سی

غز تہ لرنك هر فایوسنده دیوراك مفتی لك مسئلہ سی و کاندیدانلر بیلگولار کورنوب تورغانده «دین و معیشت» مجله سی بر نرسهده یازمی توروینه اچم پوشب، شوشی بر نیچه «طردن عبارت مقاله می جنابگز» کوندردم.

پیر محترم مفتی حضرت فی قدر و سچه بلسهده دیاننده ثابت او اوب مسلمانلرغه دینی جهندن آز توگل نرسه لرده فایدهلی اشلر کورسندی بونی حاضر گه صاناب توررغه وقت بوق، یونی یازوچی لر ترجمه حالینه الحاق ایدرلر.

بن شیمدی بوندن صوگ مفتی اولوچیلر حقنده سوز قوزغانام. مفتی بولغان کشی مطلق علوم دینییه دن خبردار اولورغه علوم شرعیه گه ایکی اورنده ایکی نك دورت بولغاننی بلدکی کبی آشنا بولورغه تیوش، حاضرگی کونده بوندی کشیلرنی طابو الله اعلم چینن بولور، فقط نیچه بلار صابر انیهده شول علوم تیرسنده علمیه کمالتی هر کیمه معلوم معترم عنایة الله فاضی بار. شول کشی مفتی بولغانده تجربه کوردکی حیثیتندنده علمی هم بار اراق اولغانغه دینلی مسلمانلر اوچون فایدهلی اشلر اشلر ایدی.

مفتی اولغان کشی عالمده عاملده قولی و فعلی ایلانته دینلی مسلمانلرغه اورنه کده اولورغه تیوش.

فاضیلر یاردمیه علوم شرعیه نی اول قدر باو شرط ایدهلی یوربست لردن کیرهك بولسه آنده دیانت نی آله توتارغه لازم، بولورنغه فهم ناصر مچه مین معترم صفا آخوند بابزیدفتی تقدیم ایدر ایدم. بوا یکی مسئلهده مین بالغز توگل اطرافده غی اماملرده مشترک اداره دخی فی ایتور.

انام و مدرس محمدعلی.

اگرده صابان طوی اوز وضعسند بولسه یعنی اول بر گه ایرلر گنه جینالوب ایرلر گه مخصوص شریعت درست کورگان اشلرنی اشلاسلر مثلا آط چاپدرسلر کوراشسلر یوگروشسلر بوندای صابان طویین درست توگل دیب هیچ کم ایتماس. اینسه لرده دلیلسز سوز بولغانغه کوره هیچ کم طرفدن قبول ایدهلماز. شولایده کتب فقیهیه نك بیا نلرینه کوره صابان طویندن مقصود قوری بر تلوی (اویون کولمکی) ایچونگنه بولماسقه تیوشلیدر.

(وقت) نك و هیچ بولماسه بو خصوصلردن هیچ فالشماینیچه وطنداشلر مز روسلرغه ایه رر گه کرک» دیگان سوزی ابن عباس رضی الله عنهما نك پیغمبر مز علیه الصلوة والسلامدن روایت قیلوب سویله گان حدیثی نك بك درست وبك راست ایدکینه دلیل بولدر. هم پیغمبر مز علیه الصلوة والسلام نك اول حدیثنی مگ اوچبوز بوقدر سنه لر اول ایتوی آنک حق پیغمبر ایدکنی شبهه سز کورصتوب توردر.

حدیث شریف شول: (لتر کین سنن من قبلکم شبرا بشبر و ذراعا بندراع حتی لو ان احدهم دخل حجر صب لدخلتم وحتى لو ان احدهم جامع امرأة فی الطريق لفعلتهموه) یعنی سز بنم امتلرم سز اوز یگزدن اولگی بولغان ملتار نك بولینه قارشقه قارش آرشینغه آرشین کیتار سگز. حتی شول درجه گه یتار سز، که آلاردن بر او کلنه یلانی تیوشو کینه کرسه سزده کورور سزا گر آلاردن بر او خانونی ایل اورامده تیوش سزاش قیلسه سزده فیلور سگز دیهدر.

آخری وار ق. ف.

کاندیداتلر

محترم مجله محرر و ناشر حضرتلری! غزتهلر ده و عهومی رفق مجلسلر ده مفتی لک مسئلہ سی سویلانہ باشلادی. سز بو حقدہ نی ایتہ سز،

اگر غزتهلر فلسفہ سی درست بولوب افکار عامہ حکومت قاشنده اعتبار ایدله تورعان بولسه او وقت حاضر دن کوکلده بارین یازو مناسب توسلی کورنه ا اگر حکومت اوزی مستقل بولوب اش ایتسه المته بز مده غزتهلر نکلده بر لاق غنه اولوب قالور. غزتهلر فطرن دین و اوزارین عقلی صانانغان محرر لر نکل مقاله لرینه اوشانب سوز سویلاو آرتق اورنسر بولماسه کیره لک.

محرر لر افکارینه غزتهلر سوزینه اوشانب مینک بر ایکی سوز یازام. بز نکل اول اماملری مفتی لک حقدہ ایکی فکر توتہلر، برسی: مفتی بولغان کشی عالم دینی عالم متقی علوم شرعیہ گه کامل اشنا اولوب عاملده بولسون ایدی دیلر. بو شرط لری طالبغان کشنی طابو اوزار نچہ ده یکل گه حسابلانہی.

۲نچی: مفتی بولغان ذات علوم آلیہ دن آرتق خبردار اولماسه ده حکومت زافون لرین آچق صورتده بیلگان کشی حقوق و حیات اغمندن خبردار ذات اولوب دیانتلی اولسون ایدی دیلر.

شوشی ایکی مصداق غه فرد کامل طابا آلمی آبدرا دیلر. شولا یده اوزارینک بو حقدہ بر گه اوبیشغان فرار لری بار.

بر نچی گه مصداق ایدیب عنایت لله فاضیلی اوز غه آلالر. ایکنچسینه پتر غرادنک حقوق شناس لرن دن آخوند صفا مخدوم بایزیدفتی آلالر. مین بو حقدہ اوزارندن وکالة آلوب شول فکرنی مجله گه یازوغه تصدی اینکانهنی بلدر دم. یاری یاز اداره نی اینور

ایکان، دیلر. سز شول حقدہ حاضر دن برر سوز سویلی آلا سزمی بوقمی؟ امام سلیم گرای ابراهیم.

اداره

بز نکل بیلومزده بو ایکی کشی ایکسیده بغشی کشی لردر. کور سنلر گان جهتلر بوینچه آلالر مستحق لردر. لکن مفتی تعین قیلو مسئلہ سی حکومت نکل اوز اشی دیب بیلمز. شونک ایچون بو خصوصده زید اولما - سون بکر اولسون کبی نزاغلر چغارو اورنسر کورنه در. اما مفتی بولغان کشینک دیانتلی بولوی البه هر بر دیانت پرورنک مطلوبیدر. الله تعالی حضرتلری حاضر گی مفتی حضرت مز گه شفا عاجل نصیب ایتوب دخی بر نیچه یلر معمر ایلاسون ایدی وقت یتکان بولسه اورننه الله تعالی خیرلی خلف نصیب اینسون ایدی.

خارجی خبرلر

استانبول

غزتهلر یازوبینه کوره استانبول غه کوندن کون یا کما عسکر لر کیلتر لوب توره، یا کما عسکر لر نکل کوبره لک قسمی عربلر ایش. صو کفی هفته لر اچنده استانبول نی صافلاوغه دایر اهل سیاست نکل جینالشی بولغان. شول جینالشی خاتمه سنده استانبولنی دشمنان دن مطلق صافلاوغه تیوش دیب فرار بیر لگان. شونک اوچون چنالجه یاغنده غی عسکر لر نیده محکم لشدر رگه فرار بیر گان لر شولا یوق استانبول نکل باشقه خطر هلی طرفلرنده نغینته لر. استانبول غه یا کما زور طوپلر کلتر لوب نیهس مهندس لری طرفندن قویلغان.

روسیہ نیمس صوغشی

حاضر دشمنان لر صوغشنی شاولی تیرہ سئدہ نق نق قزدرہ باشلادیلر. بزنگ طرفدن آطلغان روز اوطلرنک ہلاکتینہ اعتبار ایتمی آغہ امطارغہ طرہ۔ بشلر، شولوق قزو حرکت لر آلووف تیرہ سئدہ سیزلہ۔ فقط بزنگ عسکرلرنک غیرت و متانت برلن ہر اورندہ قارشو طرولری آلارنی بو اشتورمالرندن توقتارغہ مجبور ایتہ۔

دشمانلر بر آغہ تابا کیلسہ اردہ بزنگیش وکوب اوطلردن ہلاکت لر کوروب اوز پازیتسیہ لرینہ کیری چہ گنور گہ مجبور اولالر۔

«نیمن» نهرینک صول یاغندہ دشمنانک قوونہ غہ طابا توتولغان شوندیوق هجوم لری نتیجہ سز قالد۔ رلغان۔ آرژینس برلن ویصلا یلغہ لری آراسندہ نیمس لر زور وکوب کوچ برلن «یومانی» وواستارو۔ ژیبیا» غہ قزو هجوملر یاصاب تلفات برلن مقصد لرینہ ایرشہ آلمی قالدیلر۔ دشمن حاضر ایراپلانلردہ بیش بیش قوللانہ باشلادی۔ صوغش دوام ایتہ۔

چناق قلعه بوغازی

چناق قلعه بوغازندہ صوغش لر دوام ایتہ۔ ہر ایکی طرفدن عسکر لر اوستالہ تورہ لر۔

بعض بریرلردہ اتفاقچی لر اورن طارلغینہ قارامی تورک لرنک کوب کوب فرقلرینہ هجوم لر یاصاب تورک لرنی آغہ کیلودن طیبہ لر۔

تورک لرنک نغمہ لری شہب بولسہ دہ، اتفاقچی لر آلاغہ طابا هجوم ایتکہ لب تورہ لر۔ بایناقدن بیرلی دوام ایتکان بوندہ غی صوغش لر، آلداغی نتیجہ لرنک کم فایدہ سینہ اولاقچن، هنوز بلگر تہ آلمیلر۔

۱نچی اورنبور میناوناہدہ امام اسحاق عداسگرافی
۲نچی اورنبور دہ سودا گیر بدرالدین ماملیف
خبر ہم شہادۃ بیردی۔

۳نچی استرلی طماق اویازی کارمیش ڈولصی
جانرص اولندن اورنبور غغہ قوناقغہ کیلگان کشی
سمیع اللہ اہل اللہ اوغلی، شول قریہ نک ۲نچی مہلہ دہ
برنچی امامی عبدالواقر حضرت ۲نچی امامی عباداللہ
حضرت و برنچہ مسجد فارطاری ابلان شول کون
آخشام صونگرہ کوردک ہم اوزمدہ کوردم دیدی
اوزندان شرعی شہادتندی دہ الدم مای ۲۲نچی
کونندہ بنام علیہ رجب باشینک شنبہ کون بولوی
حضور مزدہ ثابت بولدی موندان مقدم کوروچی
بولسہ خصوصی خط یا کہ مجلہ آرقلی شرعی اعلام
ایتولرینی اوتندم :

اورنبور دہ آخوند زامداللہ کشایف ۱۹۱۵ میلادیہ ۴نچی ایون۔

شعبان باشی

اورنبورغ اماملری شعبان معظم باشنی تکمیل رجب
المرجب ایلہ بالاتفاق ۱نچی ایون دوشنبہ دیب تورہ لر۔
یکشنبہ دن اول شعبان آین کوروچیلر بولغانہ قدر
شول قرارندہ ثابت تورہ لر۔

بو حسابہ کورہ تکمیل شعبان ایلہ رمضان باشی
چارشنبه گہ توغری کیلہ یعنی سہشنبہ کون تراویح
اوقیلوب چارشنبه روزہ بولورغہ تیوشلی بولہ۔
یکشنبہ دن اول آی کوروچیلر بولسہ ادارہ گہ یا کہ
مہترم محمد ولی حسینفی کہ خبر پیرواری اوتنولہ۔

Дозволено военной цензурой.

ناشری محمدولی بن عبدالغنی حسینفی
Издатель Мухамедвалий Хусайновъ

محرری فیض خان داودوف

Отвѣтственный Редакторъ Ф. Даутовъ.

Тип. журнала „Динъ ва Магъишеть“ Оренбургъ

اورنبورغ خبرلری

رجب باشی

بو ۱۳۳۳ سنہ ہجریہ رجب آینی ۱نچی مای جمعہ کوننک
آخشام صونگرہ کوردکلرندن میٹا خبر پیرگان کشی لر